

10/38

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

Joguina perillosa

Al veure que bufant s'infla,
vinga bufar i bufar...

sens pensar que un dia o altre
el joguet pot reventar.

La tirania del Ripalda

LEGIU l'Antic Testament, i trobareu que l'història del poble jueu es pot dividir en dues sèries d'èpoques alternades: 1.ª El poble escollit per Jehovà sofreix persecucions i captiveris (a Egipte, a Babilònia, o bé sota els monarques de Persia, de Macedònia, de Síria, de Roma). —2.ª El poble escollit persegueix desafortadament els demés pobles, i ataca sense pietat les religions estrangeres.—Les Esglésies cristianes, i singularment la catòlica, han continuat amb fidelíssima imitació aquesta història. Sota Roma sofriren el martiri, i desde Roma decretaren el martiri contra els demés. Els emperadors romans preludien l'impietat horrible de certs papes, i els papes emularen la cruel i freda brutalitat de certs emperadors.

Es ben possible que aqueixes dames que protesten avui contra l'anunciat decret sobre la llibertat d'ensenyança del catecisme en les escoles, ignorin l'història de la pròpia religió que diuen professar; però, en canvi, és segur que la continuarien amb ardorós fanatisme, si poguessin, ja que ara fan tot quant poden contra els pobres incrèduls, que són avui exactament lo mateix que eren els cristians a l'antiga Roma. —I, amb ingenu cinisme, els nostres catòlics anomenen *persecució* a les lleis de llibertat de consciència, i *sectaris* an els defensors del dret a no enrolar els infants, per la força, en cap *secta* determinada! Es lo que digué Anatole France: «L'Església clama que la persegueixen, tot seguit que no li comporten perseguir els demés».

Imagineu que a Espanya, per un miracle a l'inversa, nosaltres, els reprobos, els proterves, resultéssim la majoria oficial, tinguéssim en les mans nostres el govern i dictéssim una ordre fent obligatòria en les escoles públiques l'ensenyança del lliurepensament... On trobarien força els catòlics per a cantar himnes a la santa llibertat i reclamar el respecte a llurs creences de minoria no oficial? Si tots els que ara protesten no estessin posseïts de mala fe o de ignorància, sabrien que la lluita pedagògica, a la França actual, està plantejada en termes exactament inversos an els nostres, i que'ls bisbes francesos podrien predicar en els nostres mitjans lliberals d'Espanya, ja que defensen la neutralitat de l'escola pública, ideal molt més avançat que'l del pobre comte de Romanones. El projecte anunciat per aquest senyor deixa a l'arbitri dels pares de família, segons siguin o no catòlics, l'ensenyança religiosa dels fills; lo qual és MATEMÀTICAMENT IGUAL a lo que demanen an el govern de França els bisbes francesos!—Ja sé que és inútil insistir en aqueixes vulgaritzacions, perquè tota la força de les lluites catòliques arrela precisament en l'ignorància i l'inconsciència dels misers creients. No s'enteren de res...

De totes maneres, la protesta de les senyores (sufragistes a l'inversa) és ja, per sí sola, un motiu més en favor de la reforma. Per què? Perquè demostra que hi ha, en l'obstinació de les dretes, no un zel apostòlic per un ideal religiós, sinó una por material per un interès de casta, sostingut precisament per l'ignorància i la resignació populars. Més clar: els rics creuen (i tal volta no creuen malament) que, donant ensenyança positiva i vera an el poble, se li entrega la clau de llurs caixes... En el fons de la famosa qüestió Ferrer no hi ha altra cosa.

Però lo que no pot passar, en nom del propi cristianisme, és la confusió de l'ensenyança donada per Jesús de Nazaret (bona o dolenta, que ara no vull jutjar-la), amb lo que s'entén per Catecismes de la Doctrina cristiana, llibres anomenats per Tolstoi, amb flagel·lant indignació, *sacril·legs*.

A l'Església no li ha bastat reduir la figura i la doctrina del Crist a un valor social i ideològic diametralment oposat a l'originari; no li ha bastat suprimir del sagrat text aquelles condemnes contra l'idolatria (com el formidable anatemà contra les imatges, fulminat al Sinaí), que tirarien per terra capelles i temples i catedrals; no li ha bastat convertir en interpretació literal, grossera i plebeia l'alta poesia, plena de sentit espiritual, de les fórmules i els símbols; no li ha bastat suprimir dels catecismes aquelles predicacions fogoses a favor dels desheretats i miserables, aquelles imprecacions contra'ls poderosos, usurpadors dels béns de la terra, totes aquelles paraboles precisament les més aptes per a exercir una funció educativa i formadora en la consciència primerenca de les criatures, totes aquelles propagandes que tenen en l'història un valor anàleg an els dels nostres actuals proletarismes; no li ha bastat, en fi, reduir a la més esquifida de les concepcions patriotes aquell universalisme generós, inassabile, immens, que justament donà nom de *catòlica* a la comunitat.—No, no. Ha estat precis que fins la seca exposició de lo que l'Església ha decretat com a dogmes, encadenant les consciències sota l'infern, pena de mort eterna, romangués incomprès i *jeroglífic* (jeroglífic en tots els sentits de la paraula) per als presumptes cristians que en tals llibrets

ho anessin a aprendre. Sí: vet-aquí la gran i formidable culpa de l'Església, que ha fet, en comptes d'un poble de cristians, un poble d'irreligiosos, *mimes* gesticulants, simuladors mecànics d'una fe que no poden sentir, perquè ells mateixos l'ignoren!

En nom de què, en nom de què podria l'Església catòlica d'avui reivindicar davant el protestantisme la significança d'una religió fonamentada en les obres, i no en la sola fe, quan ella ha suprimit en la seva ensenyança no sols les obres sinó també la fe? En nom de què pot avui recriminar a l'Estat laïc per la supressió de l'ensenyança religiosa, quan ella, de fet, i perquè li *convenia*, ha suprimit, fa temps, la veritable ensenyança de la religió? En nom de què podria avui exigir dels seus una capacitat i una grandesa de martiri davant les persecucions, quan ha cuidat sempre d'amagar aquell mateix Crist per qui deurien morir? En nom de què pot dir-nos que nosaltres ens oposem a la coneixença dels ensenyaments del Crist, quan nosaltres, incrèduls, som els únics laics que coneixem precisament els dogmes en que'ls demés diuen creure? Quants, entre'l comú dels catòlics que's diuen *pràctics*—segurament perquè és fugida de llur ànima tota espurna de *teoria*, d'*idealitat*, d'*esperit sant*, en fi—quants podrien explicar el sentit d'aquests propis dogmes, l'Eucaristia o la Gràcia, l'Immaculada o la Cinqüagesma?

I, per altra part, pot sostenir-se l'influència moralitzadora d'aqueixa doctrina incompresa, d'on precisament la rica moral del Crist ha estat suprimida? Es que la superioritat moral dels temps moderns sobre'ls passats, les majors garanties de seguretat personal, el major respecte a la vida humana, la disminució positiva de la criminalitat, l'atenuació de les lleis bàrbares de tortura i mort, no daten precisament de l'època en que acabà la supremacia civil de l'Església, per ministeri de la Revolució? Es que l'història cruenta de les intransigències eclesiàstiques resulta un magnífic exemple de moralitat, una gran aura de cultura?

Ah! Nosaltres voldríem certament la supressió de l'ensenyança dita religiosa; però no suprimiríem l'ensenyança de les religions i de llur història, sinó que la fomentariem amb interès. La fomentariem perquè els nostres fills aprenguessin on condueix els homes i a quins deliris sàdics de crueltat els porta la lenta conversió d'aqueixa alta cosa, l'ideal, el sentit de divinitat, en baixa fórmula de sagristia, en freda pregaria cadavèrica. I ho voldríem, sobre tot, perquè, d'aqueix estudi exemplar, se'n despendria un bell i fondíssim record de desagravi an els màrtirs innombrables sacrificats a la pròpia religió que ara's presenta altre cop amb l'arrogància dels victimaris, esperant l'hora de presentar-se de bell nou, plorosa i pidolaire, com a víctima...

Per lo vist, les dames catòliques volen sollemnitzar l'edict de Milà i la llibertat donada a l'Església, amb un acte solemni de tirania, exercida per l'Església...

GABRIEL ALOMAR

Després de Setmana Santa

S'han acabat les diades tristes de Setmana Santa. Això de tristes ho diem, naturalment, en sentit figurat. La poca tristesa que hem vist era exterior: un bany de tristesa hipòcrita, que sols consistia en aparatositats teatrals en les esglésies, i d'indumentaria en els individus. En el fons, una irreverència manifesta a la commemoració de la tragèdia del Gòlgota.

Els mateixos faritzeus, disfregats d'homes del segle xx, fent escarni del Crist que donava la sang per a la redempció dels seus germans. En nostra ciutat, la burgesia, aquella burgesia que té diners per a celebrar-ho tot, desde'l naixement a la crucifixió del fill de Déu, és l'única que s'ha posat els vestits de circumstancies i ha assistit a les cerimònies de ritual, fent ostentació del mateix luxe de consuetud i de la mateixa vanitat de sempre.

Al costat de la burgesia, uns quants menestrals que, per atavisme, vénen executant les mateixes accions que'ls seus besavis, sense donar-se compte de lo que fan, ni de lo que significa lo que fan, ajudaren a omplir els temples. Per cert que, aquests, cada jorn van adquirint un aire profà, un aire de *basar* espiritual, capaç de fer perdre la fe al que realment la tinga.

En les seves portes ja s'hi ostenten lletres de cartró blanc, indicant l'entrada i la sortida, com en qualsevol cinematògraf, i és la policia, la mateixa policia que fa mantenir l'ordre en les *taquilles* dels espectacles profans,

l'encarregada d'evitar que'ls fidels—d'alguna manera cal nomenar-los—no s'atropellin.

Per altra part, les processons, dites de la «Bona Mort», prenen aires de manifestació política. Tota la guarda civil mobilitzada, reforçats els retens de policia, quasi *acuarteladas* les tropes; tot això i molt més sembla ésser precis per a que la més funerària i tèntrica de les cerimònies públiques, puga celebrar-se sense entrebancs.

Dit siga de pas, creiem del tot inútils tantes precaucions, car el civisme del nostre poble és prou fort per a mantenir-se indiferent davant de tot arcaisme idòlatric.

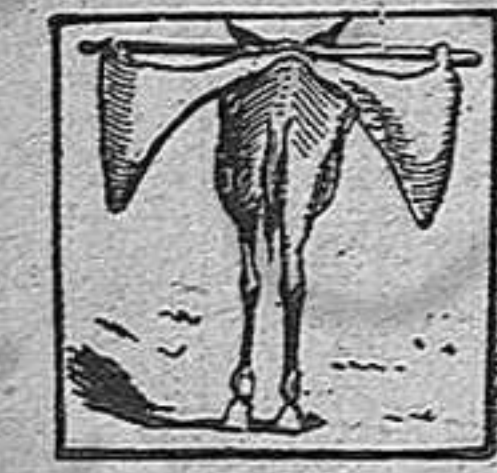
Lo cert és que'l món avança. Que, malgrat els esforços que's facin per a sostenir les velles tradicions, ni els mateixos que amb més constància intenten mantenir-les hi creuen ja. Els bons comerciants de la pietat prou extremen les propagandes, procurant revestir d'un aire amable lo que abans se sostenia austera, sols per la força del seu significat.

Entre'ls pocs que encara es mantenen constants, els quals, en aqueixes diades, adopten postures contrites i caients místics, sobre tot en els joves, els ulls els traeixen. Sots l'endolament dels trajos hi palpita la primavera, i és galanteria, i és amor, i és vida i ansia de voluptuositat, lo que expressen les seves mirades, aquelles mirades que acaben de posar-se amb un poc d'inevitable repugnància damunt la lliterada nuesa del crucificat.

Fóra qüestió de meditar si la nostra generació pot sentir encara l'horror llunyà d'aquell martiri, i si, sentint-lo, l'entén, i si, entenen-lo, sabria commemorar-lo tal com exigeix la nostra consciència i el nostre amor d'homes moderns.

X. X.

Arràn de terra

OTS els partits polítics tenen la molestia d'haver d'aguantar a les petites ànimes que converteixen la política en un migrat safareig, dedicant les seves energies a la murmuració repugnant o a la mossegada calumniosa. Les taules dels casinets són el camp on operen principalment aquests eternals sembradors de desconfiances i d'odis.

No se'ls pot espolsar del partit, perquè, essent gent desvagada i zerraire, presten bons serveis en períodes electorals. Com que disposen d'hores i de paraules, poden dedicar-se als treballs que, desgraciadament, la gent seria no vol fer, per falta de temps i condicions alguns, per a *no enredar-se* alguns altres, i per una deplorable indiferència els més.

Es dolorós que la massa honrada, despresa, i que veritablement sent l'ideal, resti quieta a casa i deixi que la política, que's veu del carrer estant, siga la que desenrotllen els que no saben d'ella més que les baixeses. Però és més dolorós encara el veure que aquestes petites passions s'encamen a coses que deurien estar sempre molt per damunt de les taules de café i dels safareigs de casino, convertint Barcelona en un Rofas. I que'ns perdonin els habitants de Rofas la comparació.

Els diaris, fruit d'un esforç col·lectiu desinteressat, tenen d'ésser porta-veus de l'opinió sana del partit que representen. Les seves paraules deuen reflectir la manera de sentir de tots, i jamai, desde un lloc que a tots correspon, pot un particular esbravar ses petites passions o els seus personals odis. Convertir el periòdic en arma pinxeca, per a dedicar-la a la revenja de petits agravis o a la satisfacció de migrades passions, és fer tasca perturbadora i repugnant, que les autoritats dels partits no deurien permetre.

Que pescateregin els fracassats, els eternals aspirants a càrrecs populars, els ineptes presumits, els desvagats enredaires, els culs de casino i tota la demés escuma que constitueix l'impedimenta, algunes vegades per desgracia aprofitable, de tots els partits, pot passar, encara que siga cosa de lamentar que això tingui passador, però que baixin al terreny de la xarxeria els periòdics que són ressò de l'intel·lectualitat, no pot ni deu tolerar-se. Els encarregats de dirigir l'opinió no tenen dret a posar son vidrós amor propi per damunt de l'interès del partit; el seu deure és donar constantment exemple de serenitat, de seny i d'abnegada generositat.

Lo que estan fent alguns diaris republicans, revolcant-se per la pols de la plaça pública, és arrossegar-hi el bon nom dels partits que pretenen representar.

Ja és hora de que deixin aquestes campanyes violentes de mutua difamació i dediquin les seves energies a resucitar al partit republicà, que, per culpa d'ells, viu arràn de terra.

JEPH DE JESPU

Com sempre, pagarà el poble

LGUÑ temps, la qüestió religiosa podia haver preocupat als governants. Era en aquells dies, ja llunyans, en que'l problema de la llibertat de consciència, en que la conveniència de barrar el pas a l'influència eclesiàstica, la necessitat de mantenir a ratlla el poder papal, eren temes seriosos per als homes de consciència i mires democràtiques.

Avui, amb tot i tenir el problema la mateixa importància, gaire bé no preocupa a ningú. El Vaticà, que tremolà una hora mentres manà en Canalejas, es pren a broma les coses d'Espanya, d'ensà que és en Romanones l'encarregat d'entendre's amb ell. El difunt President, home d'història democràtica, de tradició i temperament liberals, batallà desde'l banc ministerial per l'afiançament del poder civil. Amb tot i dir-se a sí mateix l'hereu d'en Sagasta, troba gust el successor d'en Canalejas en esquivar tota discussió amb el papat, baldament per a lograr-ho tinga de sacrificar principis i ajupir-se a influències que pugnen amb el general sentir de la nació.

Ens vénen de Roma noves enternidores. Ens diuen els telegrams oficials que tot va bé, i és en Romanones el primer en felicitar-se de la cordialitat de relacions que, segons comunica l'embaixada, s'ha establert entre la Cort eclesiàstica i el nostre representant. Per a que no hi hagi qui mal-fii, per a dissipar qualsevol ombra de dubte, s'acaba de fer saber al país que en Calbetón, l'home de confiança del Govern, convidà a esmorzar al nunci, abans de que sortís aquest cap a Madrid.

En Ragonessi, que tal és el nom del nou delegat del Papa a Espanya, sortí del convit meravellat de l'amabilitat i la correcció mostrades per en Calbetón. L'esmorzar sigué digne de prínceps; realment, després dels disgustos i de les contrarietats sofertes sota el mando d'en Canalejas, el més optimista i confiat recobra la confiança i esvaeix el més petit recel.

L'esmorzar ofert per en Calbetón al nunci apostòlic ha produït an en Romanones una veritable satisfacció.—De mica en mica—ha dit el comte—veuràn a Roma que no sóc tant dolent ni tant toçut com la gent em pinta, i acabaràn, al fi, per pemetre que'm consolidi en el Poder.

Al poble, a la massa liberal del país, no l'enganya en Romanones.

El més tonto de nosaltres sab de sobres que, si en l'esmorzar ofert per en Calbetón al nunci, s'ha trencat un plat, el pagarà la nació a pes d'or.

X. Y.

Festes i tiberis? Vinguent!

Satisfet, el senyor comte, d'aquesta era que'n diu ell de tolerancia política, avui no cab a la pell.

Es cert que's passen disgustos, com aquell que li causà una entrevista amb el bisbe—que ell s'empenyava en nega,—i al saber-se que era certa va quedar-se trist i moix, provant que primer s'atrapa a un embustero que a un coix.

Però, això, per qui disposa d'un ventrell de governant, és un *wermouth* amb olives, una mena d'amargant, que, a la vegada que li obre la gana admirablement, li fa el prodigiós efecte d'un gran reconstituïent.

Comprent-ho així, una colla de diputats provincials, fills polítics del sufragi i les trampes liberals, al senyor comte ofereixen, com a homenatge, un gran tec, i el senyor comte l'accepta gustosíssim.—Oh, ja ho crec!

De bon troc no acceptaria tant de gust l'invitació d'obrir les Corts, com reclama, en pes, tota la nació.

I és perquè, a Espanya, resulta que'ls governants són aixís. Festes i tiberis?—Vinguent! I, que s'esperí, el país!

VERDUM

BATALLADAS

LS *lligaires* ja han trobat la fórmula de celebrar amb tota solemnitat la darrera victòria electoral.

La festa, que, segons sembla, tindrà lloc de demà en vuit i durà per nom «Diada Regionalista», consistirà en míting, àpat i reunions.

Havent-hi com hi hà *reunions*, una cosa hi manca en el programa: el clàssic *lucido baile de sociedad*.

En Cambó, tant sarauista, com ho farà sense una modesta expansió de ballaruga?

Ché, quina lliçó, els republicanets de València!

Els, poques i bones. Ara han acordat disoldre el partit radical i entrar tots a enfortir el d'Unió Republicana.

D'això se'n diu anar per la dreuera. A quant, l'esperit imitatiu dels *vinai.retes* de per aci?

Un miserable pastor de Montpeller ha heretat del seu pare, que acaba de morir a Londres, la respectable suma de trenta-set milions de pessetes.

Segons diuen es tracta d'un pare, no lligitim, sinó natural, a qui el bordegàs afortunat no havia conegut mai.

Això, ben mirat, no és un pare natural, doncs...

Es un pare *sobrenatural!*

De la colla dels *decidits*.

Un capellà que's mor de massa viu, resident a Landrais (Charente) i nomenat Riblan, va assegurar contra incendis la seva rectoria; i l'endemà, després d'haver retirat tot el *cacau* i tots els mobles bons que guardava, va calar foc a la santa casa.

Un *baranda* així necessitaven els heroës de aquella setmana, que per als uns fou tràgica i per als altres gloriosa.

Ha tingut lloc, a Mataró, una magna assemblea de congregacions marianes.

La sessió inaugural va presidir-la el doctor Laguarda.

—Què té que veure el Bisbe amb les marianes?—preguntaran vostès.

Molt, té que veure.

El senyor Bisbe, entre les marianes, hi feia el paper de *senyor Mariano*.

Qui serà, per fi, el cabdill del partit conservador? En Maura? En Dato?

La famosa carta de Biarritz, amb tot el seu rebombori, no acaba de portar prou llum a la tenebrosa situació dels «atorze».

Fa falta un fanal, una espelma, un misto, un encenedor automàtic!

No diem que falta *fósforo*, perquè, tractant-se de conservadors, ja se sab que aqueixa matèria no abunda gaire.

Va d'anècdota històrica.

El cèlebre abat Prévost, autor de l'admirable novel·la *Manon Lescaut*, així que va saber que l'havien nomenat almoner del príncep Condé, va anar a remerciar an aquest l'honor conferit.

Al final de la conversa, el príncep va dir-li confidencialment:

—Encara que hagi pensat en vós, per a aquest càrrec, dec fer-vos avinent que jo no vaig mai a missa.—

Aleshores el gran Prévost va respondre somrient.

—I jo dec advertir-vos que no la celebren mai.

El punt negre

El comte de Romanones és l'home més fresc del món: ni un dolor sa boca arruga, ni un núvol vela el seu front. Optimista imperturbable, feliç per temperament, vinguin les coses com vinguin, tot s'ho sab pendre rient.

Li parreu del plet de Roma; que'l Papa està molt cremat i és fàcil que això li dugui més d'una dificultat; que cal que en aquest assumpte procuri fè el cap ben viu, perquè amb Roma no s'hi juga...
...El bon comte, riu que riu.

Li recordeu els apuros que l'Hisenda està passant: a la caixa no hi hà un cèntim, el dèficit va augmentant; per més que'l pobre ministre fa números i es desvia per buscar quartos, no'n troba...
...El bon comte, riu que riu.

Li sortiu amb la campanya que ve fent certa fracció, sobre si a l'escola pública s'ensenya doctrina o no, i li mostreu els articles que la Premsa nea escriu referents a aquest problema...
...El bon comte, riu que riu.

Li expliqueu l'efervescència que regna per tot arreu, en vista de que'ls queviures s'han enfilat tant de preu que ja resulta un miracle com el treballador viu, amb el migrat sòu que guanya...
...El bon comte, riu que riu.

Li mencioneu les vint vagues que hi hà avui a la nació i les altres deu o dotze que estan en incubació, i que són com un presagi de la pols que aquest estiu va a alçar-se, per poc que's bufi...
...El bon comte, riu que riu.

Li parreu de les baralles que hi hà entre negres i blancs, del quadro d'en Van-der-Goes, de la pujada dels francs, de la situació d'Europa, de lo que en Besada diu, de lo que en Montero calla...
...El bon comte, riu que riu.

Però... ja veureu, parreu-li de les Cortes; digueu-li clar que fa temps que estan tancades i això no's pot tolerar. Entereu-lo de que Espanya demana el seu Parlament...
Veureu com el senyor comte deixa de riure al moment!...

C. GUMA

ELS CARRILAIRES

Hem estat a dos dits d'una nova vaga ferroviària, complicada amb una vaga general obrera. Mes la nuvolada s'ha esvaït i el cel, per aquesta banda, torna a ésser serè. Els alts personatges de la companyia es mostren ufans i satisfets per lo que ells creuen un fracàs del moviment vaguista.

Sobre l'estat actual del plet dels carrilaires volem dir, amb tota franquesa, el nostre parer, que si altra cosa no, és al menys desinteressat. Som dels que opinem que'l conflicte no està resolt, ni va pel camí de resoldre's, malgrat els optimismes—o fingits o inconscients—dels directores de la companyia M. Z. A.

La primera cosa que hem de dir és que la forma com es volia anar a la vaga constituïa una errada greu. Fonamentar en el fet d'haver-se declarat cessant a en Pere Ribalta el moviment, era restar-li simpaties i treure-li la major part de raó. Per ventura aquesta cessantia ha estat la primera que, amb pretextos més o menys fútils, ha decretat la companyia? Abans d'ésser despedit en Ribalta ho va ésser en Polo, ex-secretari de la Secció catalana, i després l'enganxador León, tots dos carrilaires ben significats. Com podia ésser, en bona lògica societaria, que no's fés res per la cessantia d'en Polo i en León i que al tocar el torn a en Ribalta es decidís a cop calent declarar la vaga de ferrocarrils i procurar que fos declarada la vaga general? És que en Polo i en León no són de la mateixa carn que en Ribalta? És que l'injustícia comesa amb els primers era menor que la comesa amb el darrer?

Va resultar una cosa deplorable el viatge de la comissió de carrilaires que va anar a Madrid per a sollicitar la reposició d'en Ribalta, i trobem estrany com no va promoure entre tots els obrers una pública i clamorosa protesta. L'esmentada comissió va anar a demanar que fos admès altre cop el discutit president de la Secció catalana, quan la més elemental noció de germandat obrera havia d'imposar l'obligació d'anar a demanar la reposició de tots els companys despedits.

Val més que s'hagi deixat córrer, per ara, el moviment carriler, ja que havia començat tant malament. Però el plet queda en peu, i estem segurs que no trigarà gaire a posar-se novament a l'ordre del dia. La companyia afirma que ha complert totes les seves promeses de millores en les condicions de treball dels seus empleats i obrers. La farsa és lúgubre i revoltant. Els carrilaires es queixen de tot lo contrari, i es consideren com a víctimes d'un engany innoble. I mentres així se'ls befa, van prenent-se represalies, encara que's vulgui negar. Per això creiem que la qüestió ferroviària tornarà a plantejar-se aviat, i d'una manera més greu i menaçadora que mai.

A. R. I V.

L'Escala, 17 de Març.

Mercès a l'indiferència i atuitment que plana sobre les fileres republicanes d'aquesta vila, el monstre clerical-reaccionari va estenent les seves urpes, amb tanta traça, que a no trigar gaire, si els homes progressius no despertem per a plantar-li cara, el poble caurà sota'l seu jou opressor i els ciutadans viurem poc menys que esclaus de les seves felonies i arbitrarietats. Per de prompte, degut a nostra apatia, la vara de jutge ha anat a raure a mans d'un emul d'en Savalls, qui, al voler un jove contraure matrimoni civil, va dir-li que, mentres ell fos jutge, de casament d'aquesta classe no se'n faria cap a L'Escala; per lo qual apurà tots els obstacles; fins que'l jove, cansat de bregar, ha acudit a Figueras, on, a l'ampar de bons federals, veurà realitzats sos desitjos.

Seguint la febre reaccionaria, tenim també nostres dames d'Estropajosa, manejant-se com mendicaires vergonyants, a recollir firmes per a protestar del projecte d'en Romanones sobre l'ensenyança de la doctrina a l'escola. Per cert que, si no haguessin tingut la pell tant gruixuda, ja haurien plegat dies hà, donada la forma amb que les reberen alguns veïns, molestats per les seves intemperancies. No contentes, les *estropajosas*, del missatge amb les firmes, demanaren audiència a l'Arcaide, i, rebudes per aquest, digué una soltera, pensant tal volta amb el vals dels petons, que anaven a protestar contra'l projecte del comte de *Luxemburgo* (textual). L'Arcaide no pogué menys d'esclafir una rialla; la broma's féu general, i aquelles dames catòliques sortiren de la comedia amb un pam de nas.

Borges Blanques, 26 de Març.

No està en el nostre ànim ocupar-nos d'aqueixa gent que's mal nomena proseguidora de l'obra del Crist. La considerem de tant poca valúia, i li donem tant poca importància, per la baixesa d'idees que representa, lo que un rector ignorant i fanàtic pugui dir dels que anem pel camí de la Llibertat i el Progrés, que fins seria una mofa indigna per als enlairats ideals que professem reparar en aqueix lèxic groller que la *pinya* de la sagristia pugui abocar sobre nosaltres.

Mes succeeixen fets i s'emeten judicis que no poden escapar a la nostra crítica imparcial i serena.

Es el cas que en unes obres de restauració d'un local per a col·legi, que serà dirigit per uns *hermanos* que'n sobren a tot arreu, i mantingut pels reaccionaris i beates del nostre poble, va presentar-se a fer una visita d'inspecció la plana major de la sagristia. A l'ovivar, en un departament que estaven visitant, un jornalier que per allí endreçava, un dels de la banda negra preguntà: «Aqueix també deu ésser dels nostres, veritat?» «No, respongué el tinent-lloc, no ho és dels nostres: és republicà». «Republicànot?», fulminà aleshores el capítost de la colla, closos els punys i fòra'ls ulls de les òrbites. «Emparedeu-lo! Emparedeu-lo!», afegí. I l'anatema ressonà com un oracle per tota la casa.

Aquest fet escuet i sense cap més ramificació, el tractarem nosaltres per lo que val, girant la cara amb fàstic i menyspreu.

Mes lo que subleva a tota persona honrada i aimant de la llibertat, i a l'ensens de sos concitadans, és l'impietat que a l'endemà va cometre's sobre la persona de l'honorat obrer, despedint-lo de les obres i arrabacant-li el bocí de pa, que afanyosament guanyava per a ell i sa família, mercès a l'iracúndia d'un rector que no troba altra manera d'enlairar la seva perfecció, que, segons diu ell, és santa, escarnint al mateix Crist i la seva doctrina, de la que, diu, és continuador i conservador.

Sant Vicens de Torelló, 24 de Març.

La «Societat Obrera» d'aquest poble compta en son nombre de socis a bastants joves, alguns dels quals, de portes endintre, mossoguen ordinàriament a la clerecia i al dogma catòlic, moguts per la seva hipocresia, de braçat amb l'ignorancia, i arrastrats com xaiets, per a presumir la seva borriqueria, passejant la pels nostres rústecs car-

ters, varen *formar* en la processó nocturna del Dijous Sant, *armats* d'atxes enceses. Deu ésser perquè ha baixat massa riuada i aquesta obstrueix la turbina de les fàbriques; així es comprèn, devots d'*ocasió*, que Déu deturi les furies del Ter. No critico als joves esmentats. Respecto la seva decisió. Però al menys la formalitat els exigeix que siguin bons minyons i, sobre tot, que facin com els nens: que callin.

Sabadell, 25 de Març.

L'escriptor Max-Bembo, desitjant donar a conèixer el mètode de l'escola que dirigeix a Sabadell, patrocinada per les institucions pedagògica i educativa, i volent que tots els elements de la ciutat contribueixin an aquesta obra cultural que s'inicia, ha projectat un cicle de conferencies, i a aital efecte s'ha dirigit als centres que més importància tenen en el moviment intel·lectual sabadellenc, per a que cedeixin els seus estatsges socials, a fi de donar una conferencia en cada un dels centres, per a que així es convencin de que tots han d'ajudar al seu enlairament.

Els temes de les conferencies són tant sugestius, que no dubtem cridaràn l'atenció, i no podem resistir a la tentació de copiar-ne alguns:

Necessitat de la llengua materna en l'escola.—El coneixement industrial per al nen.—El càstig, en l'escola, ha de convertir-se en consell.—L'escola és un temple de tolerancia.—Pedagogia de la cantina escolar.—El cultiu de la terra en les escoles.—El teatre dels nens.—En aquest segle els nens s'imposaran.—El sentiment de l'estalvi en l'escola.—La casa de mines com a medi de desenrotllar el sentiment maternal en les nenes.—El cant com a fonament de la bellesa en els nens.—Per als nostres pares en tot moment.—Les excursions com a medi de fer estimar la mare Terra.—L'inter-canvi escolar com fonament de l'amistat en els nens.—L'amor als animals com a basa de tota moral pels nens.—Visitaràn vostres fàbriques els nostres nens i us cantaran cançons.—L'esperanto a l'escola.—L'escola a l'aire lliure.

Aquestes conferencies després s'imprimiràn en un llibre, per a que quedi com a règim del mètode i siga un recordatori constant per a tots els que's preocupen d'aquestes ensenyances.

UN LLIBRE UTIL ALS REPUBLICANS

L'escriptor L. Abans acaba de publicar un volum, de 252 pàgines, titulat *Efemérides Republicanas*.

Com ja indica el títol, en aquesta obra's fa l'història dels fets més importants del republicanisme espanyol, desde l'onze de Febrer de 1873.

El desconeixement que en general existeix, entre'ls mateixos republicans, dels aconteixements en els quals ha intervingut el republicanisme a Espanya, fa que'l llibre del senyor Abans siga com un breuari, on el fervent pot documentar-se per a millor sostenir la seva doctrina.

L'oblit dels actes més importants de nostra intervenció en la política del nostre país, dona lloc, en moltes ocasions, a polèmiques i disputes poc agradables entre correligionaris. I si això succeeix entre republicans de vell encuny i fins entre'ls que, per haver viscut en l'època que's desenrotllaren els fets, tenen més motius que'ls altres d'estar-ne enterats, què no succeirà entre nostre jovent, poc aficionat a l'història de les nostres lluites passades?

Cal convenir que les *Efemérides Republicanas* tenen una gran importància pels que desitgen conèixer, en compendi, la marxa del republicanisme espanyol en aquests últims quaranta anys.

Per lo mateix, ens atrevim a recomanar el llibre de referència, que ha vingut a prestar un gran servei a la causa de la llibertat.

A companyia carrilaira de la Xarxa Catalana, ha despedit an en Ribalta.

Aquesta valentia de la M. Z. A. no'ns ha vingut pas de nou. Desde la cèlebre vaga, que li tenien menaçada, al popular revisor.

Els carrilaires, per això, ben esbrinat, pot-ser ne tenen la seva part de culpa.

Si aleshores no s'haguessin arronçat tant, tampoc ara s'haurien d'estirar tant.

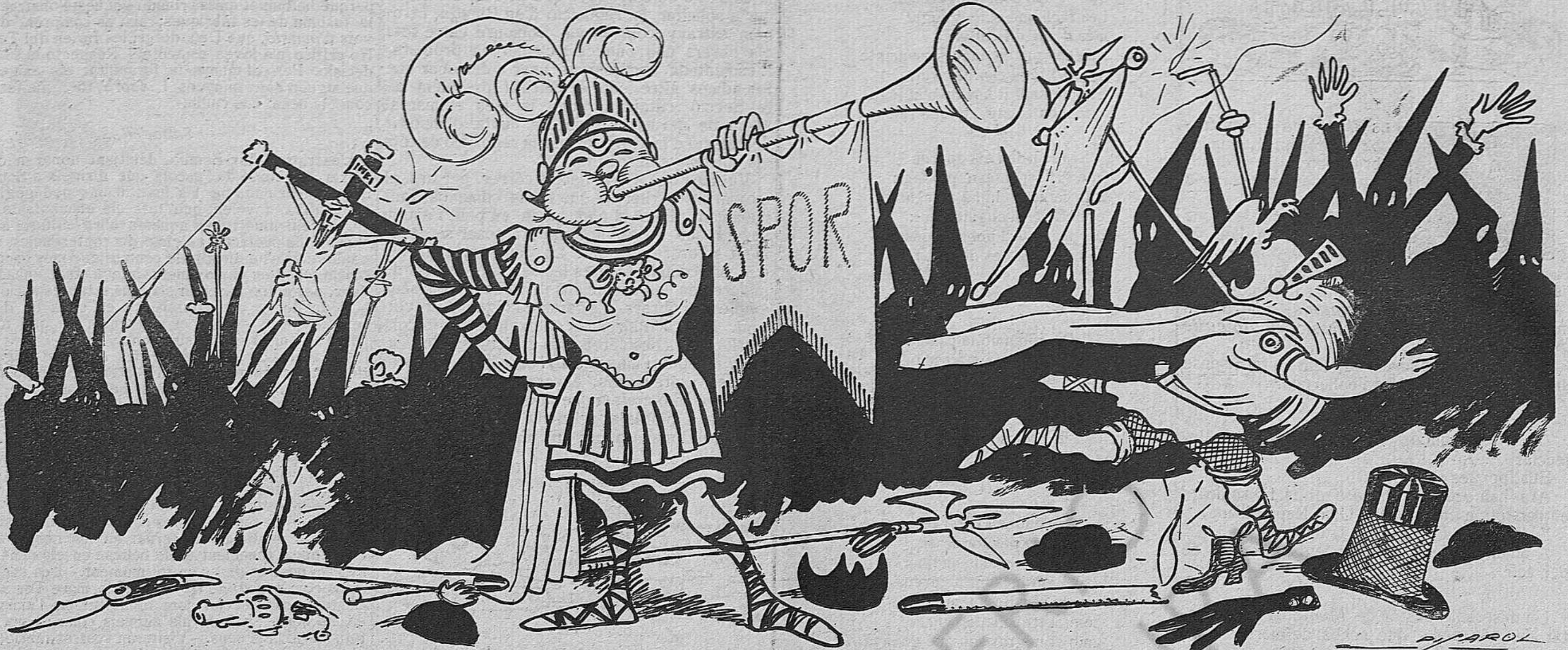
Els canonges de la nostra Seu, han canviat els hàbits d'hivern pels d'estiu.

Tot just entrem a la primavera i ja's vesteixen de rigorosa canícula?

Però... és lo que deuen dir els pobres capellanets de missa i olla:

—Els canonges rai, que van ben tips!... No necessiten abrigar-se gaire, perquè ja's porten l'escalfor a dintre.

L'epíleg de la Quaresma

—Ha esclatat una piula, valents «armats»!... Amunt i crits..., i campí qui pugui!

Ara va bona!

Un mossèn anomenat pare Balcells se proposa ensenyar la doctrina cristiana per medi de projeccions lluminoses.

Així ho han de fer, per a captar-se les bones simpaties de tot-hom.

La doctrina a tall de *cine...* i a ral l'entrada. Ja veureu com aviat hauràn de plegar el ram.

Llegim:

«A Madrid ja tenen Nunci nou».

I seguim llegint:

«A Madrid s'ha declarat oficialment l'existència de la peste tifoidea».

Aquestes dues notícies no tindran, si vostès volen, cap mena de relació directa. Però sempre està bé remarcar certes coincidències.

Dos mil nens de Manresa (bé hi hà prou quitxalla al breçol del catalanisme!), han firmat (ja saben firmar?), un entenimentat (?) missatge al príncep d'Asturies, demanant l'ensenyança obligatoria de la doctrina.

Dos mil nens, dirigint-se a un altre nen!
D'això sí que se'n pot dir una *criaturada*.

L'hereuet don Jaume acaba d'allistar-se...

A les files de l'exèrcit balcànic?

No; a la pelegrinació de Lourdes.

En Jaumet vol demanar a la Bernadeta que faci un nou miracle: el miracle del séu casori amb una princesa de forces pistrincs.

Perquè, és lo que ell diu: —Se'n necessiten molts de diners, per a fer el galdós paper d'etern pretendent.—

Realment, si ell espera amb candelletes la boda, què no faràn els séus innombrables acreedors?

Els reformistes de la barriada del Poble Nou estan a punt d'inaugurar un casinet.

La nova entitat, segons sembla, portarà per nom «La Vanguardia Republicana».

Bé és prou estrany.

Nosaltres teniem entès que *La Vanguardia* no'n tenia res, de republicana.

Preu per preu, *La Publicidad*, homes de Déu!

El senyor Bisbe ha felicitat al missaire escultor Llimona pel monument, que està fent, del difunt cardenal Casañas.

Durant la seva visita al taller, diu que no's cansava d'alabar la magnífica obra de l'artista.

Digueu-li tonto, an en Joanet!

Lo que feia era treballar-se la semblança per a quan el propi Llimona li hagi de fer la seva, d'estatua.

En una sagristia:

—Tres misses per al difunt?... Molt bé, senyora; i quants ciris hi posarem, a la capella?

—Amb mitja dotzena n'hi haurà prou.

—Sis ciris, no més?... Còm vulgui, però li adverteixo que resultarà un funeral molt trist...

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2288

- 1.ª XARADA I.—Camisa.
- 2.ª ID. II.—Paella.
- 3.ª ANAGRAMA I.—Xirgu-gruix.
- 4.ª ID. II.—Evarist-Estivar.
- 5.ª TARGETA.—L'home de palla.
- 6.ª CONVERSA.—Raquel Meller.
- 7.ª JEROGLIFIC.—Corredor de vins.

ENDEVINALLES

XARADES

I

Dant senyes adavançades,
vaig preguntar a l'hu-dos
si tenia, a l'hu-dos-terça,
cap nota que per' mi fos.

JOAN AUBERT I MANENT

II

En un poble de la costa
que títol de vila té,
i que quan fa nit de fosca
no's pot anar pel carrer;
que tancades tenen totes
les portetes i els cancelles,
i que, quan passa un de fóra,
o de la vila mateix,
surten al carré a mirar-se'l
totes les dones en pes,
vaig coneixe' una xicota
prò bufona d'allò més.

—La seva gracia?—vaig dir-li.

—Total—me va contestar.

—Viu sola, o acompanyada?

—Amb la tia i la mamà

i a més dugues germanetes,

que l'una se diu *Dos-quart*

i l'altra *Terça-segona*,

i a més crio un goç molt gros,

que és la joguina de casa,

i un *hu-quatre-tres*, molt bo,

que fa poc van regalar-me.

—Doncs, aixís, amb lo que's veu,

és vostè molt *tres-primera*.

—No, senyor; molt al revés.

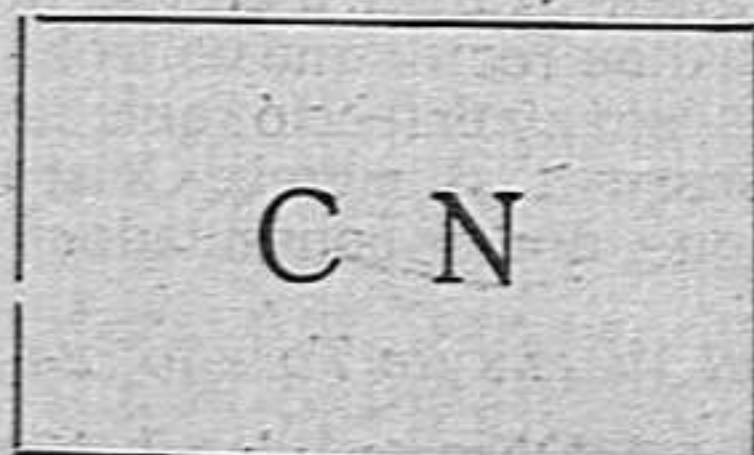
—Doncs, no fa vostè per casa.

—Passi-ho-bé?

—No hem perdut res.

GEPIC

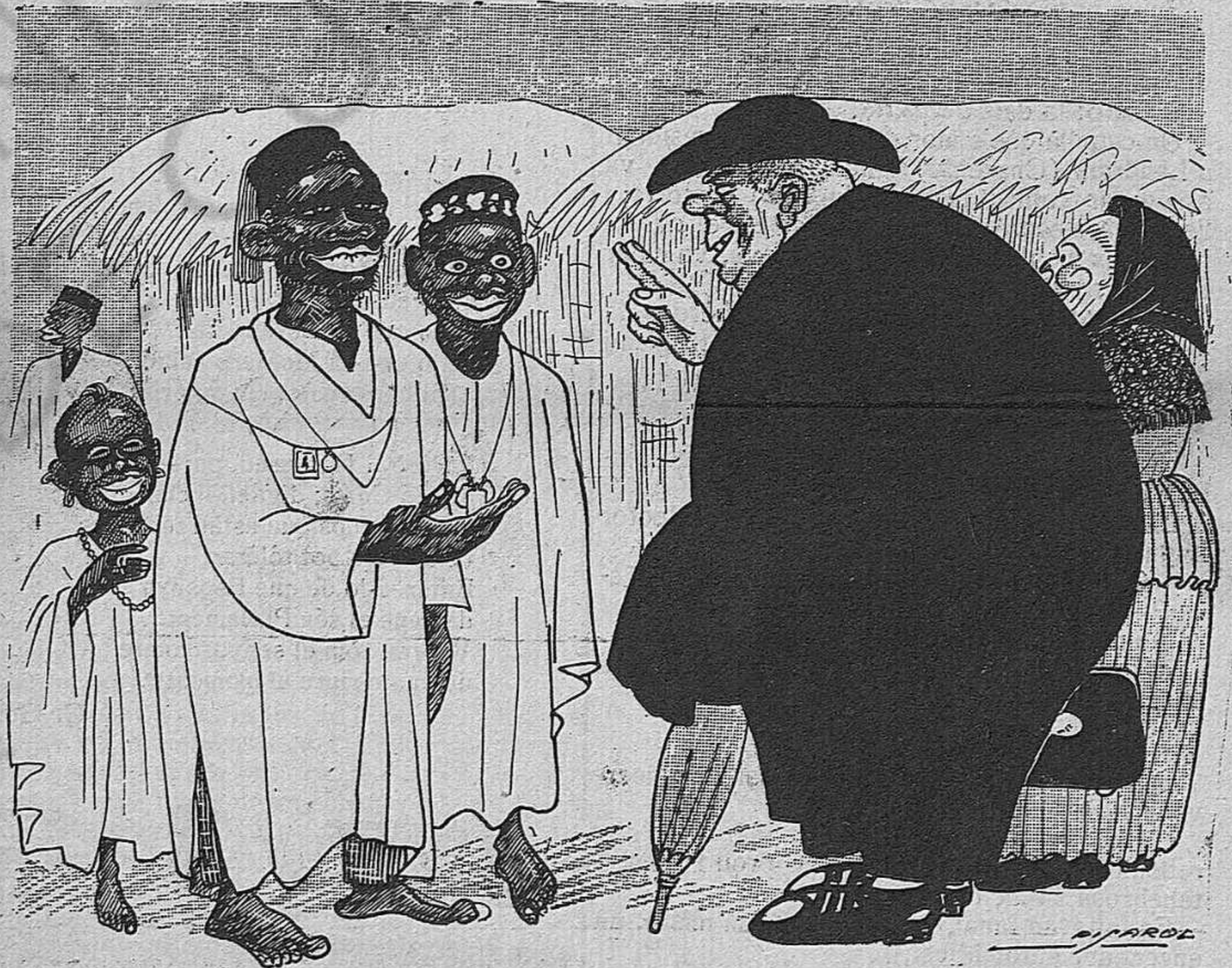
JEROGLIFIC

E. LAPEDRA FÁBREGAS

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Finta Ch. Lorilleux y G.^o

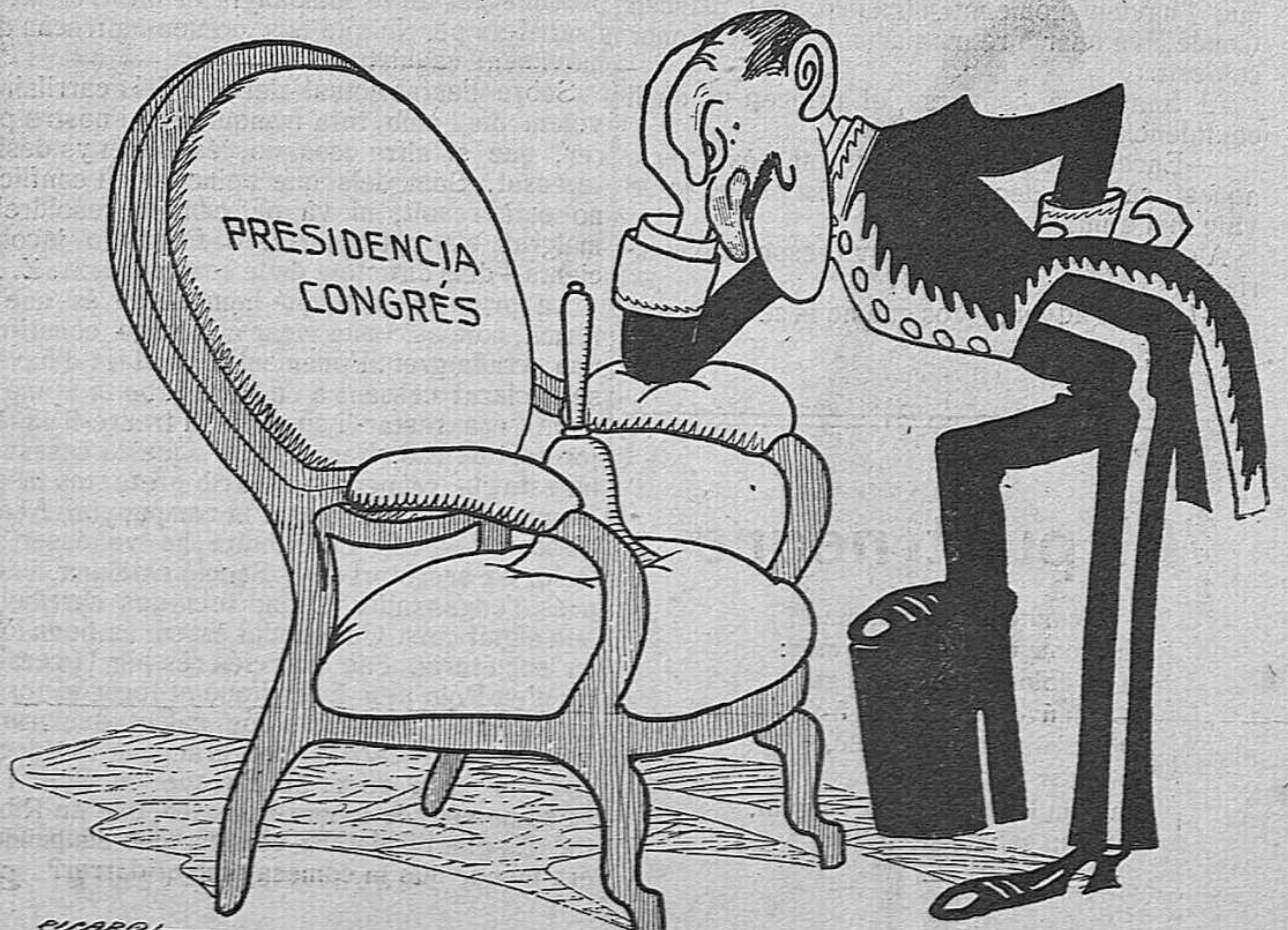
Els senegalesos i mossèn Llonza

—Dix centimes, monsieur l'abbé...

—Centims?... Per a mi els voldria! Lo únic que puc fer és beneir-vos de franc; i, si voleu una missa, us en fareu dues pessetes.

La cadira de les raons

—La donaré an en Gasset?...
Pot-sé an en Pere?... An en Jaume?...

Tant és, per xò!... Ben mirat,
tots són prou *toca-campans*.